

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Liane Moriarty
THE HUSBAND'S SECRET

Copyright © Liane Moriarty, 2013
Translation Copyright © 2014 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-00997-2

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

LIJAN MORIJARTI

*Moje
zlato spava*

Prevela Jelena Vojvodić

 izdavaštvo
vulkan

Beograd, 2014.

*Za Adama, Džordža i Anu.
I za Ameliju.*

Ljudski je grešiti, a božanski opraštati.

ALEKSANDAR POUP

Jadna, jadna Pandora. Zevs je šalje, sa sve tajanstvenim zapečaćenim ćupom, da se uda za Epimeteja, ne naročito oštroumnog muškarca, kojeg nikada nije ni upoznala. Pandori niko ne govori ni reči o ćupu. Niko joj ne kaže da ne otpečati ćup. Naravno, ona ga otpečati. Šta je drugo mogla da uradi? Kako je mogla znati da će sva ta užasna zla šišteći izleteti i većito ugrožavati čovečanstvo, a da će u ćupu ostati samo nada? Zašto nije bilo neke nalepnice da je upozori?

A sada svi pričaju: *O, Pandora. Gde ti je snaga volje? Rečeno ti je da ne otvaraš tu kutiju, njuškalo jedno, nepopravljivo radoznala ženska glavo. Gledaj šta si sad uradila.* Pre svega, to je bio ćup, a ne kutija, a kao drugo, koliko puta mora da kaže da joj niko nije rekao ni reč da ne treba da je otvori!

PONEDELJAK

Prvo poglavlje

Sve je to bilo zbog Berlinskog zida.

Da nije bilo Berlinskog zida, Sesilija nikad ne bi našla pismo i ne bi se našla u ovoj situaciji – za kuhinjskim stolom, ubeđujući sebe da ga ne otvori.

Koverat je bio siv i prekriven tankim slojem prašine. Reči na prednjoj strani bile su grubo ispisane plavom hemijskom olovkom, rukopisom koji je poznavala kao sopstveni. Okrenula ga je. Bio je zatvoren požutelom lepljivom trakom. Kada je napisano? Izgledalo je staro, kao da je napisano pre mnogo godina, ali nije bilo načina da sazna.

Nije nameravala da ga otvori. Bilo je sasvim jasno da ne treba da ga otvori. Ona je bila odlučnija od svih osoba koje poznaje i već je bila rešila da ne otvori pismo. Prema tome, više nema o čemu da se razmišlja.

Mada, iskreno govoreći, zar je važno da li će ga otvoriti? Svaka žena bi ga otvorila bez razmišljanja. Razmišljala je o svojim prijateljicama, i šta bi joj rekle ako bi im istog trena telefonirala i pitala ih za savet.

Mirijam Openhajmer: „Aha. Otvori ga.“

Erika Edžklif: „Šališ se? Smesta ga otvori!“

Lora Marks: „Da, naravno da ćeš ga otvoriti i da ćeš mi ga pročitati naglas.“

Sara Saks: Ne bi imalo smisla da pita Saru jer ona nije u stanju da donese bilo kakvu odluku. Ako je Sesilija pita da li želi čaj ili kafu, u stanju je da čitav minut sedi čela nabranog od muke i razmišlja o prednostima i manama svakog napitka, pre nego što konačno kaže: „Kafu! Ne, čekaj, čaj!“ Ovakva dilema bi joj izazvala moždani udar.

Mahalija Ramačandran: „Apsolutno ne. Bilo bi to potpuno nepoštovanje tvog muža. Ne smeš ga otvoriti.“

Mahalija je ponekad umela da bude malo previše sigurna u sebe, s tim ogromnim smeđim i poštenim očima.

Sesilija je ostavila pismo na stolu i otišla da pristavi vodu za čaj.

Proklet bio taj Berlinski zid, i taj Hladni rat, i ko god da je 1940. godine, ili kad je to već bilo, mozgao kako da reši pitanje tih nezahvalnih Nemaca; onaj koji je odjednom pucnuo prstima i rekao: „Sinulo mi je, tako mi boga! Izgrađićemo veliki prokleti zid i držati hulje unutar njega!“

Verovatno nije bio britanski vodnik.

Ester bi znala ko je prvi došao na ideju o Berlinskom zidu. Ester bi verovatno znala i kad je rođen. Nesumnjivo je da je u pitanju bio neki muškarac. Samo muškarac može da smisli nešto tako nemilosrdno: tako suštinski glupo, a ipak brutalno delotvorno.

Da li je to seksistički?

Napunila je čajnik, uključila ga i papirnim ubrusom obrisala kapljice vode u sudoperi tako da se blistala.

Jedna mama iz škole, koja ima tri sina skoro istih godina kao Sesilijine kćerke, rekla je za jednu Sesilijinu primedbu da je „malčice seksistička“ pred sam početak sastanka Odbora za proslave prošle nedelje. Sesilija nije mogla da se seti šta je rekla, ali svakako se samo šalila. U svakom slučaju, zar ženama nije dozvoljeno da budu seksisti barem naredne dve hiljade godina, dok ne izjednače rezultat?

Možda i jeste seksistkinja.

Voda je proključala. Vrtela je kesicu čaja *erl grej* i posmatrala kako se crne spirale šire kroz vodu poput mastila. Seksist nije nešto najgore što se može biti. Na primer, može biti osoba koja mimikom pokazuje prstohvat dok izgovara reč „malčice“.

Pogledala je u čaj i uzdahnula. Čaša vina bi joj sada prijala, ali prestala je da pije alkohol zbog posta. Traje još samo šest dana. Ima bocu skupog širaza koji čuva za uskršnji ručak na koji dolazi trideset petoro odraslih i dvadeset troje dece, tako da će joj biti preko potreban. Što ne znači da ona nema iskustva u priređivanju prijema – naprotiv. Ona je domaćica za Uskrs, Dan majki, Dan očeva i Božić. Džon Pol ima petoricu mlađe braće, svi su oženjeni i imaju decu. Dakle, ume da bude prilično gusto. Planiranje je tu ključno. Detaljno planiranje.

Uzela je čaj i odnela ga do stola. Zašto se odrekla vina zbog posta? Poli je razumnija. Ona se odrekla džema od jagoda. Sesilija nikad nije primećila da je Poli naročito volela džem od jagoda. Naravno, sada je redovno zatiče kako stoji ispred otvorenog frižidera i čežnjivo zuri u njega. Moć uskraćivanja.

„Ester!“ pozvala je.

Moje zlato spava

Ester je u susednoj sobi sa sestrama gledala *Najvećeg gubitnika* i grickala začinjeni čips iz ogromne kese, koji je preostao od roštilja za Dan Australije pre nekoliko meseci. Sesilija nije razumela zašto njene tri mršave kćerke vole da gledaju gojazne ljude koji se preznojavaju, plaču i gladuju. Ne izgleda da ih to uči zdravijim navikama u ishrani. Trebalo bi da uđe i oduzme im kesu sa čipsom, ali sve su bez negodovanja za večeru pojele lososa i brokoli kuvan na pari, a ona nema snage za prepirku.

Iz televizora je čula bučan glas: „Dobićeš ništa za ništa!“

Nije loše što njene kćerke mogu da čuju takvo mišljenje. Niko to nije znao bolje od Sesilije! Ali ipak, nije joj se svideo izraz blage odvratnosti koji je preleteo preko njihovih glatkih mladih lica. Uvek je pazila da pred kćerkama ne komentariše negativno izgled tela, mada se to ne bi moglo reći za njene prijateljice. Baš pre neki dan Mirijam Openhajmer je rekla, dovoljno glasno da sve njihove povodljive kćerke čuju: „Bože, pogledaj moj stomak!“ Stisnula je meso između prstiju kao da je to nešto odvratno. Sjajno, Mirijam, kao da naše kćerke već ne dobijaju milion poruka svakog dana koje im govore da mrze svoje telo.

U stvari, Mirijamin stomak postajao je sve zaobljeniji.

„Ester!“ ponovo je pozvala.

„Šta je?“ uzvratila je Ester strpljivim i umornim glasom za koji je Sesilija slutila da je nesvesna imitacija njenog vlastitog.

„Čija je ideja bila da se izgradi Berlinski zid?“

„Pa, prilično je sigurno da je to smislio Nikita Hruščov!“ odmah je odgovorila Ester, izgovarajući to egzotično ime s velikim uživanjem i sopstvenom čudnom interpretacijom ruskog akcenta. „Bio je predsednik vlade Rusije, osim što je bio premijer. Ali moglo je...“

Njene sestre su odmah reagovala na uobičajeni besprekorno ljubazan način.

„Umukni, Ester!“

„Ester! Ne čujem televizor!“

„Hvala ti, draga!“ Sesilija je pijuckala čaj i zamišljala sebe kako se vraća kroz vreme i pokazuje Hruščovu gde mu je mesto.

Ne, gospodine Hruščove, ne možete dobiti taj zid. On neće dokazati da komunizam funkcioniše. To uopšte neće ispasti dobro. Pazite, daleko od toga da se ne slažem se da kapitalizam nije rešenje za sve! Samo pogledajte moj poslednji izvod iz banke. Ali stvarno morate ozbiljno da razmislite.

U tom slučaju, Sesilija ne bi pronašla ovo pismo pedeset godina kasnije i sada se osećala tako... koja je prava reč?

Rasejano. To je to.

Volela je da bude usredsređena. Ponosila se svojom sposobnošću da se usredsredi na nešto. Svakodnevicu joj je sačinjavalo hiljadu sitnih delova, kao kod onih džinovskih slagalica koje je Izabel imala običaj da slaže satima. *Kupi korijandar. Odvedi Izabel na šišanje. Ko će u utorak gledati Polinu baletsku predstavu dok ja vodim Ester na govorne vežbe?* A ipak je Sesilija, koja nije imala strpljenja za slagalice, znala tačno gde pripada svaki delić njenog života i gde treba da smesti sledeći.

Dobro, možda život koji Sesilija vodi nije toliko neobičan ni impresivan. Ona je mama dece školskog uzrasta i honorarni konsultant za *taperver* posude, a ne glumica ili statističar osiguravajućeg zavoda ili... pesnikinja koja živi u Vermontu. (Sesilija je nedavno otkrila da je Liz Brogan, njena drugarica iz srednje škole, sada nagrađivana pesnikinja koja živi u Vermontu. Liz, koja je jela sendviče sa sirom i vedžimajt* namazom, i neprestano gubila svoju propusnicu za autobus. Sesiliji je bila potrebna prilična snaga karaktera da je to ne iznervira. Nije ona želela da piše poeziju. Ali ipak... Ako iko treba da vodi običan život, to je Liz Brogan.) Naravno, Sesilija nikad nije težila bilo čemu osim običnom životu. Ponekad bi uhvatila sebe kako razmišlja: *Evo me, tipična prigradska mama*, kao da optužuje sebe kako se izdaje za nešto drugo, za nešto više.

Druge majke stalno pričaju kako su zatrpane poslom, kako im je teško da se koncentrišu na jednu stvar. Stalno je pitaju: „Kako ti sve to postižeš, Sesilija?“, a ona nikad ne zna kako da im odgovori. U stvari, nije joj jasno šta im to toliko teško pada.

Ali sada je iz nekog nelogičnog razloga imala osećaj da je sve u opasnosti.

Možda to nije imalo nikakve veze sa pismom. Možda su u pitanju hormoni. Ona je „verovatno u perimenopauzi“, po rečima doktora Makartura. („Oh, nisam!“, instinktivno je rekla Sesilija, kako da reaguje na blagu duhovitu uvredu.)

Možda ju je samo, bez ikakvog određenog razloga, spopao nemir koji žene ponekad iskuse. Druge žene. Oduvek je smatrala da su nervozni ljudi simpatični. Dragi mali nervozni ljudi kao što je Sara Saks. Želela je da ih pogladi po zabrinutim glavama.

Ako otvori pismo i vidi da u njemu nema ničeg naročitog, možda će se sve vratiti u normalno stanje. Ima posla. Treba da složi dve korpe veša. Da obavi tri hitna telefonska poziva. Da ispeče kolač bez glutena za projekat

* *Vegemite* – australijski namaz od ekstrakta kvasca sa raznim začinima. (Prim. prev.)

Moje zlato spava

školskog veb-sajta posvećen ljudima koji nemaju razvijenu toleranciju na gluten (odnosno Džanin Dejvidson).

Bilo je i drugih stvari osim pisma zbog kojih bi mogla biti uznemirena. Seks, na primer. To joj je stalno bilo na pameti.

Namršti se i pređe rukama po struku. Po „kosim mišićima“, kako kaže njen instruktor pilatesa. Vidi, seks je beznačajan. Nije zaista razmišljala o njemu. Odbijala je da mu dopusti da joj zaokuplja misli. Potpuno je nebitan.

Tačno je da je možda već godinu dana svesna prikrivenog osećaja krhkosti, da je shvatila da se život sa korijandrom i korpom veša može izmaći u trenu, da ta svakodnevica može nestati i da se žena odjednom može naći na kolenima, pogleda uprtog u nebo, dok neke žene trče da pomognu, a druge već okreću glave, ne izgovarajući reči koje lebde u vazduhu: *Samo nek me ovo zaobiđe.*

Sesiliji je ona scena po hiljaditi put bila pred očima: Mali Spajdermen u letu. Bila je jedna od žena koje su potrčale. Naravno da jeste. Naglo je otvorila vrata automobila, mada je znala da ništa što učini neće imati nikakvog efekta. To nije bila škola njene dece, niti njen kraj, niti njena parohija. Niko od njene dece se nikad nije igrao da tim dečaćićem. Nikad nije bila na kafi sa tom ženom koja kleči. Sasvim slučajno je stala na semaforu s druge strane raskrsnice kad se to dogodilo. Dečaćić od oko pet godina, u crvenoplavom kostimu Spajdermena, čekao je pored puta držeći majku za ruku. Bila je Nedelja knjige. Zato je dečaćić bio prerušen. Sesilija ga je posmatrala razmišljajući: *Hm, Spajdermen nije lik iz knjige*, kad je dečaćić bez ikakvog razloga ispustio majčinu ruku i sišao sa ivičnjaka na kolovoz. Sesilija je vrisnula. Takođe je, setila se kasnije, instinktivno pritisnula sirenu pesnicom.

Da je Sesilija prošla samo nekoliko trenutaka kasnije, ne bi videla šta se dogodilo. Deset minuta kasnije smrt dečaćića joj ne bi značila više od bilo kog drugog zastoja u saobraćaju. Sada je to uspomena zbog koje će njeni unučići jednog dana verovatno govoriti: „Bako, ne drži me tako čvrsto za ruku.“

Naravno, ovo pismo nema nikakve veze sa malim Spajdermenom.

On joj jednostavno pada na pamet u čudnim trenucima.

Sesilija je vrhom prsta odgurnula pismo na stolu i podigla Esterinu knjigu iz biblioteke: *Ušpon i pad Berlinskog zida.*

Dakle, Berlinski zid. Divno.

Tog jutra za doručkom je prvi put shvatila da će Berlinski zid postati značajan deo njenog života.

Za kuhinjskim stolom sedele su samo Sesilija i Ester. Džon Pol je do petka bio u inostranstvu, u Čikagu, a Izabel i Poli su još spavale.

Sesilija obično nije sedela ujutro. Uglavnom je doručkovala stojeći za pultom u kuhinji dok je spremala užine, proveravala porudžbine za *taper-ver* posude na ajped tabletu, vadila posude iz mašine za pranje, slala poruke klijentima u vezi sa prezentacijama. Ali ovo je bila retka prilika da malo ostane nasamo sa svojom neobičnom, dragom, srednjom kćerkom i zato je sela sa svojom porcijom žitarica i čekala, dok se Ester mučila sa činijom ekspaniranog pirinča.

Naučila je tako sa svojim kćerkama. Ne govori ni reč. Ne pitaj. Daj im dovoljno vremena i one će ti na kraju reći šta im je na umu. To je kao pećanje. Zahteva tišinu i strpljenje. (Tako je bar čula. Sesilija bi radije čekićem ukucala ekser u čelo nego što bi pecala.)

Tišina za nju nije prirodna stvar. Sesilija je pričalica. „Ozbiljno, da li ti ikada začutiš, dođavola?“ rekao joj je jednom jedan bivši dečko. Ona mnogo govori kad je nervozna. Taj bivši ju je nervirao. Doduše, govori mnogo i kad je srećna.

Ali tog jutra nije rekla ništa. Samo je jela i čekala. Kao što je i očekivala, Ester je počela da govori.

„Mama“, rekla je promuklim, razgovetnim glasićem, blago šušajući. „Jesi li znala da su neki ljudi pobegli preko Berlinskog zida balonom koji su sami napravili?“

„Nisam to znala“, reče Sesilija, iako možda jeste.

Zbogom, „Titaniče“, zdravo, Berlinski zide, pomislila je.

Više bi volela da joj je Ester rekla nešto o tome kako se oseća u tom trenutku, o brigama u vezi sa školom, o prijateljima, ili pak da ju je pitala o seksu, ali ne, ona je želela da govori o Berlinskom zidu.

Još kad je imala tri godine, Ester je počela da gaji takva interesovanja, ili tačnije, opsesije. Prvo su to bili dinosaurusi. Naravno, mnoga deca su zainteresovana za dinosauruse, ali Esterino interesovanje je bilo, da se ne lažemo, iscrpljujuće, a i pomalo čudno. Ništa drugo nije interesovalo to dete. Crtala je dinosauruse, igrala se dinosaurusima, oblačila se kao dinosaurus. „Ja nisam Ester“, rekla bi. „Ja sam ti-reks.“ Svaka priča pred spavanje morala je da bude o dinosaurusima. Svaki razgovor morao je da ima nekakve veze s dinosaurusima. Džon Pol je srećom bio zainteresovan, za razliku od Sesilije koja se zamorila od te priče posle pet minuta. (Oni su istrebljeni. Nema tu više šta da se kaže!) Džon Pol je vodio Ester u specijalne posete muzeju. Donosio joj je knjige. Satima je sedeo s njom dok su razgovarali o biljojedima i mesožderima.

Od tada su se Esterina „interesovanja“ kretala od rolerkostera do tršćanih žaba. Nedavno je to bio *Titanik*. Sada, sa deset godina, dovoljno je

stara da sama istražuje u biblioteci i na internetu, a Sesilija je zadivljena informacijama koje je prikupila. Koji još desetogodišnjak leži u krevetu i čita istorijske knjige koje su toliko velike i nezgrapne da ih jedva drži?

„Ohrabrujte je!“ govorili su njeni nastavnici, ali Sesilija je ponekad brinula. Činilo joj se da je Ester možda pomalo autistična, ili da se bar nalazi negde u području autizma. Sesilijina majka se nasmejala kad joj je pomenula svoju zabrinutost. „Ali Ester je ista kao što si ti bila!“ rekla je. (To nije istina. Teško da se sa tim može uporediti držanje kolekcije barbika u savršenom redu.)

„Ja zapravo imam parče Berlinskog zida“, rekla joj je Sesilija tog jutra, iznenada se setivši te činjenice. Osetila je zadovoljstvo kad su Esterine oči zasjale od znatiželje. „Bila sam u Nemačkoj posle pada Zida.“

„Mogu li da ga vidim?“, upitala je Ester.

„Možeš da ga dobiješ, dušo.“

Nakit i odeća za Izabel i Poli. Parče Berlinskog zida za Ester.

Dvadesetogodišnja Sesilija je 1990. bila na šestonedeljnom putovanju po Evropi sa prijateljicom Sarom Saks, samo nekoliko meseci posle najave da će Zid biti srušen. (Sarina čuvena neodlučnost udružena sa Sesilijinom čuvenom odlučnošću činile su ih savršenim saputnicama. Bez ijednog sukoba.)

Kad su stigle u Berlin, zatekle su redove turista kako pokušavaju da odlome parčiće Zida, kao suvenire, pomoću ključeva, kamenja, i svega drugog što im je došlo pod ruku. Zid je bio kao džinovski trup zmaja koji je nekada terorisao grad, a turisti vrane koje ključaju njegove ostatke.

Bilo je skoro nemoguće odlomiti pristojno parče bez ikakvog alata i zato su Sesilija i Sara odlučile (dobro, Sesilija je odlučila) da ih kupe od preduzimljivih meštana koji su prostrli prostirke i prodavali raznovrsne komade. Kapitalizam je stvarno trijumfovao. Mogli ste da kupite sve: od sivih komadića veličine klikera do džinovskih stena sa grafitima ispisanim sprejom.

Sesilija nije mogla da se seti koliko je platila za sivi kamenčić koji je izgledao kao da potiče iz nečije bašte. „Verovatno zaista i potiče“, rekla je Sara kad su te noći uhvatile voz iz Berlina. Smejale su se vlastitoj lakovernosti, ali bar su se osećale kao da su deo istorije. Sesilija je stavila svoj komadić u papirnu kesu i na prednjoj strani napisala *moje parče Berlinskog zida*, a kad se vratila u Australiju, bacila ga je u kutiju sa svim ostalim suvenirima koje je skupila: podmetačima za čaše, voznim kartama, jelovnicima, stranim novčićima, hotelskim ključevima.

Sesilija bi sada volela da se tada više usredsredila na Zid, da je snimila više fotografija, da je skupila više anegdota koje bi mogla da podeli sa Ester.

Zapravo, sa tog putovanja u Berlin najbolje se sećala ljubljena sa zgodnim smeđokosim mladim Nemcem u noćnom klubu. Stalno je uzimao kockice leda iz svog pića i prelazio njima po njenoj ključnoj kosti, što joj je tada bilo neverovatno erotično, a sada joj se čini nehigijenski i neprijatno.

Da je bar bila radoznala, politički svesna devojka koja bi rado razgovarala sa meštanima o tome kako je izgledalo živeti u senci Zida. Umesto toga, sve što može da ispriča kćerki jesu priče o ljubljenju i kockicama leda. Naravno, Izabel i Poli bi volele da čuju o ljubljenju i kockicama leda. Ili bi bar Poli volela. Možda je Izabel dostigla uzrast u kom je pomisao da se njena majka ljubi s nekim užasava.

Sesilija je stavila *Nadi parče Berlinskog zida za E.* na spisak onoga što treba da uradi tog dana (bilo je dvadeset pet stavki – koristila je ajfonovu aplikaciju za pravljenje spiska), i oko dva po podne otišla je u potkrovlje da ga nađe.

Mada je potkrovlje verovatno bila previše laskava reč za skladište u njihovom krovnom prostoru. Do njega se stiže povlačenjem merdevina iz vrata na tavanici.

Kada se popela, morala je da ide savijenih kolena kako ne bi udarila glavu. Džon Pol je odlučno odbijao da se tamo penje. Patio je od teške klaustrorafobije i svakog dana je prelazio šest nizova stepenica do kancelarije samo da izbegne korišćenje lifta. Jadnik je redovno imao košmare da je zarobljen u sobi u kojoj se zidovi spajaju. „Zidovi!“, viknuo bi pre nego što se probudi, sav oznojen i divljeg pogleda. „Da li si kao dete bio zaključan u ormaru?“, jednom ga je Sesilija pitala (ne bi je iznenadilo da je njegova majka uradila tako nešto), ali on je odgovorio da je prilično siguran da nije. „Zapravo, Džon Pol nikad nije imao košmare kad je bio mali“, rekla je njegova majka Sesiliji kad ju je pitala. „Lepo je spavao. Možda mu daješ suviše jaku hranu kasno uveče?“ Sesilija je sada već bila naviknuta na te noćne more.

Potkrovlje je bilo malo i pretrpano, ali ipak uredno i dobro organizovano. Organizovanost je u poslednjih nekoliko godina postao epitet koji je najbolje opisuje. Kao da je neka umereno poznata ličnost, i to baš po ovoj osobini. I što su više njena porodica i prijatelji komentarisali i zadirkivali je zbog te osobine, to ju je ta osobina više određivala, pa je njen život s vremenom postao izuzetno dobro organizovan – kao da je majčinstvo neki sport, a ona vrhunski sportista. Kao da razmišlja: *Koliko još mogu ovako? Koliko toga još mogu da uklopim u svoj život a da ne izgubim kontrolu?*

Iz tog razloga su drugi ljudi, poput njene sestre Bridžet, imali sobe pune prašnjavog đubreta, dok su se u Sesilijinom potkrovlju nalazile uredno